

---

3. FEJLESZTÉSI KERESZTMODUL

„MOSSUNK MOSÓGÉPBE”

KÉSZÍTETTÉK: DR. PÁLI JUDIT, KOVÁCS ÉVA, VITÉZ GYÖNGYVÉR

„MOSSUNK MOSÓGÉPBE”

Modul célja	<ul style="list-style-type: none"> • képesség- és készségfejlesztés • tanulási nehézségek megelőzése • szocio-kognitív funkciók fejlesztése • szociabilitás fejlesztése
Időkeret	45 perc
Ajánlott korosztály	3. osztály A gyermekek funkcionális életkorához igazítottan.
Modulkapcsolódási pontok	Kapcsolódó Modulkok: Kereszt Modulkok, Fejlesztési Kereszt Modulkok, Fejlesztési Művészeti Modulkok
A képességfejlesztés fókuszai	<ul style="list-style-type: none"> • figyelmi koncentráció • számfogalom szimbólumértéke • tevékenység-sorrend (szerialitás) • nézőpontváltás, szerepcseré • fogalmi gondolkodás

AJÁNLÁS: FEJLESZTÉSI CÉLOK

A feladat mozgalmas, a gyerekeket gyors döntésre, nézőpontváltásra kényszerítő jellege a figyelem koncentrációs kapacitását erősíti. Állandó készenlétet jelent, gyors döntéseket igényel, a szerepcserékkel nézőpontváltásra kényszerülnek a gyermekek. A mosógép sajátosságainak megfelelően a számérték számszimbólummá változik, a hőfokok más minőségfogalmakat is behoznak a gondolkodás körébe.

TÁMOGATÓRENDSZER

Kereszt Modulok, Fejlesztési Kereszt Modulok, Fejlesztési Művészeti Modulok

Tanulmány a „matematika kompetenciák fejlesztése célzott képesség-, készségfejlesztéssel” FKM és FMŰ modulokhoz

dr. Páli Judit:

A gondolkodási stratégia fejlődése és fejlesztési lehetőségei, bölcsész doktori disszertáció, ELTE, Budapest, 1980.

dr. Páli Judit:

Játék és gondolkodási stratégia I. II. III. óvodai nevelés 1984. 6. 7. 8. szám

dr. Páli Judit, Forgách Balázs:

Diagnosztikus és korrekciós programcsomag, Pihenő mackók gyermekkártya, Kukucs Stúdió Játékműhely; Novum Kiadó, Bp. 2005.

Dr. Spencer Kagan

Csillagszem Fejlesztő Általános Iskola

Dyscalculiás, Dyslexiás Gyermekéért Alapítvány keretében :

Kooperatív Tanulásszervezés

Prevenációs Programja

A matematika nehézségekkel/zavarokkal küzdő gyermekek fejlesztése matematika órán és azon kívül – pedagógus-továbbképzés.

Dyscalculiás, Dyslexiás Gyermekéért Alapítvány keretében :

A matematika zavarokkal küzdő/fejlődési dyscalculiás gyermekek vizsgálata – 18 éves korig – pedagógus-továbbképzés.

ÉRTÉKELÉS

- rendszere:

A szöveges értékelésbe beépítetten (félév év végén) a gyermek önmagához történő fejlődését figyelembe véve – a képességfejlesztés területére fókuszáltan.

- ideje:

Minden tevékenység – módszertől függetlenül- ellenőrzéssel, értékeléssel zárul, hiszen az eredményességhez, hatékonysághoz elengedhetetlen az azonnali visszacsatolás.

- személye:

Az ellenőrzés, értékelés személye függ a tanítási-tanulási folyamat szervezési módjától.

1. A csoportban végzett munka ellenőrzésére ajánlott beiktatni:

a) Csoportos önellenőrzési, önértékelési módszert.

A közösen végzett munkacsoportos önellenőrzése, közös szóbeli önértékelése az együttes felelősségvállalást, egymás segítségét, egymásrautaltságát eredményezi, mely a közösségtudat kialakításában, fejlesztésében játszik nagy szerepet.

b) Egymás csoportos ellenőrzésére, értékelésére alkalmas módszert:

Mely a csoportok közötti együttműködést, bizalmat erősíti. Egymás pozitív megerősítésével, az építő kritikák megfogalmazásával hozzájárul a csoportok közötti kommunikációhoz.

2. A páros munkák heterogén, vagy homogén pár esetén is páros ellenőrzéssel, értékeléssel zárulnak.

a) Heterogén pár esetén:

Nagy hangsúlyt kap az egymásrautaltság, hiszen a tanulás során is a segítség, támogatás erős, az ellenőrzés során is az egyik gyermek „kistanító” szerepet vállalva javít, dicsér, építő kritikát fogalmaz meg, a tanítva tanulás technikájával magyarázza el „gyermeknyelven” az adott ismereteket. Így a pár egyik tagja a „Kistanító” – a pár egyik tagja átgondolja a tananyagot, felidézi, hangosan elmagyarázza, eközben saját tudása is mélyül, hiszen csak akkor tudja jól elmagyarázni és átadni az anyagot, ha a tudás már a sajátjává válik. A pár másik tagja gyermeki magyarázat segítségével értelmezheti a tananyagot, bátrabban mer kérdezni, könnyebben elismeri, ha nem ért valamit, illetve sok esetben az egyszerű gyermeknyelven megfogalmazott információk könnyebben érthetőek.

A tanulás során az ismeretátadás ugyan nem kiegyenlített, de mindkét fél számára komoly fejlődést jelent a „tanítva tanulás” technikájának alkalmazása, mivel az egyik tag tudásában megerősödik, a másik tag pedig szorongás nélkül tanulhat a kortársától, aki húzóerőt jelenthet számára.

b) Homogén pár esetén:

A kölcsönös támogatás kapja a főszerepet, az ellenőrzés, értékelés iránya kiegyenlített.

Önálló, egyéni, részben egyénre szabott, vagy individuális munka esetén:

a) Önellenőrzés, értékelés:

A gyermek saját munkáját ellenőrizve, a hibáit megfogalmazva önkritikát, önértékelést gyakorol, hiszen a hibás megoldás felismerése, annak elfogadása és a hiba kijavítása a kritikus gondolkodást fejleszti, így a gyermek önkritikája is kialakul. Mindezek által személyisége, belső kontrollja fejlődik.

b) Tanítói ellenőrzés, értékelés:

Az ellenőrzés-értékelésnek e klasszikus formája külső, objektív kritikát vagy megerősítést fogalmaz meg.

- módszere:

A modul ellenőrzési rendszerének megfelelően (értékelő: a tanító és/vagy a gyermek)

Az ellenőrzési-értékelési mód megválasztásánál figyelembe kell venni az azt megelőző tanulásszervezést, tehát a páros, vagy csoportos tevékenységet, páros, csoportos ellenőrzés-értékelés zárja.

A modulban szereplő ellenőrzési, értékelési módok:

Csoportbemutató szummatív értékelésének szempontjai:

Záró minőségi és mennyiségi ellenőrzés, értékelés:

Az értékelés három fő részből tevődik össze:

a) Csoportbemutatókat az osztály értékeli

Szempontok:

- a bemutatóra szánt időkeret megadása
- bemutató: tömör, tematikus, érthető, lényegre törő
- a bemutató után kérdés-felelet rész beiktatása csoportos észrevételek megvitatására

b) A csoport teljesítményéhez való egyéni hozzájárulásokat a csoporttársak értékelik

Csoportos szóbeli értékelés szempontjai:

- feladat mennyire volt érdekes, mennyire motiválta csoportot
- sikeres elvégzése, esetleges problémák megbeszélése
- feladatvégzés hatékonysága
- a bemutatóra szánt időkeret megtartása
- egyenlő arányú részvétel megléte
- egyéni felelősségvállalás
- hangulat a csoporton belül

MODULVÁZLAT

Változat	Lépések, tevékenységek (a mellékletekben részletesen kifejtve)	Kiemelt készségek, képességek	Célcsoport / A differenciálás lehetőségei	Tanulásszervezés		Eszköz (mellékletben: a feladatok, gyűjtemények, tananyag-tartal- mak)
				Munkaformák	Módszerek	
Tartalom feldolgozása						
1.	<p>MOSSUNK MOSÓGÉPBEN!</p> <p>Ráhangoló játék: I. Előkészület: 12 perc</p> <ul style="list-style-type: none"> A tanár kiválaszt egy gyermeket, aki kap egy 100-as értékű számkártyát (ez lesz a eredmény) A többi gyermek is kap számkártyákat, melyet a ruhájukra ragasztanak jól látható helyre (ezek a tagok/tényezők). Egy gyermek, akinek nincs kártya a ruháján, kiválaszt két olyan számkártyás gyermeket, akiknek számkártyái valamilyen módon 100-at adnak eredményül. Az osztály többi tagjának ki kell találni a műveletet, vagy műveleteket, amelyekkel a tényezőkből megkapható a 100 eredményül. Aki kitalálta, felírja a műveletet eredményül, ő kaphatja a következő feladványt (eredményt). A játék többször is eljátszható más számokkal. 	<p>Érzékelés, észlelés, tapintás</p> <p>Figyelmi koncentráció konkrét művelet,</p> <p>Következtetés tagolás tevékenységsorrend funkcióöröm</p>	<p>A számkör bővíthető.</p> <p>Több gyermek is kiválasztható, tehát a 100-as eredmény 2, 3, 4 művelettel is elérhető.</p> <p>Műveletek variációja</p>	Frontális	Közös játék	Öntapadós számkártyák

Változat	Lépések, tevékenységek (a mellékletekben részletesen kifejtve)	Kiemelt készségek, képességek	Célcsoport / A differenciálás lehetőségei	Tanulásszervezés		Eszköz (mellékletben: a feladatok, gyűjtemények, tananyag-tartal- mak)
				Munkaformák	Módszerek	
2.	<p>MOSSUNK MOSÓGÉPBEN!</p> <p>Előkészület: 3 perc</p> <ul style="list-style-type: none"> A tanár 3-5 fős (képesség szerint heterogén) csoportokat alakít Felelős szerepek kiosztása, megbeszélése megtörténik <p>Feladat: 20 perc</p> <ul style="list-style-type: none"> A tanár a tanári asztalon elhelyez annyi papírdobozt, vagy kosarat, ahány csoportot alakít. Ezek lesznek a képzeletbeli mosógépek. A mosógépeken számfeliratokat helyez el: 30, 40, 60, 90. Minden csoport eszközfelelősének ad egy borítékot, amelyben csoporttagonként 2-2 művelet található számkártyán (összesen 6-10 művelet), melynek eredménye 30, 40, 60, 90. Ezek lesznek a képzeletbeli ruhák. Az eszközfelelős kioszt a csoporttagoknak 2-2 műveletkártyát. Az egymásmellettülő gyermekek számoló párt alkotnak, egymást ellenőrizve számolják ki a számfeladatokat, majd, ha mindketten megegyeztek az eredményben, egyikük beteszi a kártyát a megfelelő mosógépbe. A kártyákra ráírják a nevüket, így követhető, melyik feladatot ki végezte? 	<p>Felelősségvállalás, szerepvállalás tudásról való tudás</p> <p>Képzelet nézőpontváltás egyenértékűség figyelem megosztás szerepcseré</p> <p>Együttműködés</p>	<p>A csoportalakítás játékosan is történhet: pl.: embermozaikkal (számkártyákat húznak a gyermekek, az azonos eredményt kapók kerülnek egy csoportba). Bármilyen játékkal is történik a csoportalakítás, a lényeg a tudatos csoportalakítás. Szempont a képesség szerinti heterogén összetétel.</p> <p>Minden kosárnak, „mosógépnek” más-más értéke legyen!</p> <p>A műveletek nagyobb számokat, illetve mind a négy műveletet is tartalmazhatja, lényeg az, hogy az eredménye négy szám valamelyike legyen.</p>	<p>Kooperatív csoportalakítás</p> <p>Kooperatív csoportmunka, kooperatív pármunka</p>	<p>Tudatos, képesség szerinti csoportalakítás</p> <p>Páros feladatmegoldás</p>	<p>Kosarak számfeliratokkal</p> <p>Csoportonként (6–10) műveletkártya a megadott eredményekkel.</p>

Változat	Lépések, tevékenységek (a mellékletekben részletesen kifejtve)	Kiemelt készségek, képességek	Célcsoport / A differenciálás lehetőségei	Tanulásszervezés		Eszköz (mellékletben: a feladatok, gyűjtemények, tananyag-tartal- mak)
				Munkaformák	Módszerek	
	<ul style="list-style-type: none"> Miután az összes kártya bekerült a kosarakba, a gyermekek csoportonként írnak 4-4 számfeladatot, melynek az eredménye a négy szám valamelyike (30, 40, 60, 90). A négy számfeladatot átküldik a másik csoportnak, akik kiszámolják, ráírják a csoportnevüket a kártyára, és beteszik a megfelelő mosógépbe. <p>III. Ellenőrzés, értékelés: 10 perc</p> <p>Ellenőrzés: Számoló párok esetében:</p> <ul style="list-style-type: none"> A páros ellenőrzés folyamatosan a műveletek lejegyzése után történik. <p>Mosógépek tartalmának csoportos ellenőrzésénél:</p> <ul style="list-style-type: none"> A tanár kijelöli, melyik csoport melyik mosógépért felel. A felelős csoportok megnézik, hogy a mosógépükbe jó kártyák kerültek-e?! Ha hibát észlelnek, odaadják javításra a kártyát annak a gyermeknek, aki azt számolta (előzőleg ráírta a nevét). <p>Értékelés:</p> <ul style="list-style-type: none"> Szóvivők beszámolnak a csoport munkájáról. 	<p>Figyelmi váltás, figyelmi koncentráció, megosztás szerepcsere, frusztrációs tolerancia</p> <p>Beszédprodukció, beszédgondolkodás</p>		<p>Kooperatív csoportmunka</p> <p>Mennyiségi, minőségi ellenőrzés</p> <p>Önálló</p>	<p>Feladatküldés</p> <p>Ellenőrzés párban csoportos ellenőrzés</p> <p>Javítás</p>	<p>Írólap, ceruza</p>

A FELDOLGOZÁS MENETE

I. Ráhangolódás*, a feldolgozás előkészítése	
Tanítói tevékenység	Tanulói tevékenység
<p>Az órai tanári feladat meghatározása:</p> <p>HOGYAN MOS A MOSÓGÉP?</p> <p>I. Előkészület: 12 perc</p> <p>I.1. Ráhangoló játék</p> <ul style="list-style-type: none"> • A tanár kiválaszt egy gyermeket, aki kap egy 100-as számkártyát (ez lesz a eredmény) • A többi gyermeknek is ad számkártyákat. • A kiválasztott tanulónak ismerteti a feladatot: „Válassz ki két olyan számkártyás gyermeket, akiknek számkártyái valamilyen módon 100-at adnak eredményül!” „A többiek találják ki, milyen művelet lehet a két szám között! Aki kitalálta, felírja a műveletet eredményül, ő kaphatja a következő feladványt (eredményt).” <p>I.2. Csoportalakítás 5 perc</p> <p>Feladat:</p> <ul style="list-style-type: none"> • A tanár képesség szerint heterogén csoportokat jelöl ki, figyelembe véve a nemek arányát, szimpátiát is, kognitív képességeket. 	<p>Az órai tanulói feladat meghatározása:</p> <ul style="list-style-type: none"> • A kiválasztott gyermek kimegy a táblához, szembe áll az osztállyal. • A kapott számkártyákat a gyermekek ruhájukra ragasztanak jól látható helyre (ezek a tényezők). • Egy gyermek, akinek nincs kártya a ruháján, kiválaszt két számkártyás gyermeket. • Az osztály többi tagjának ki kell találni a műveletet vagy műveleteket, amelyekkel a tényezőkből megkapható a 100 eredményül. • A játékot többször is eljátsszák más számokkal. <ul style="list-style-type: none"> • A gyerekek csoportokba rendeződnek. • A megalakult csoportok egy asztalhoz ülnek.

II. Az új tartalom feldolgozása*	
<p>Az órai tanári feladat meghatározása:</p> <p>I.3. Felelőskártyák kiosztása Feladat:</p> <ul style="list-style-type: none"> • A csoportlétszámnak megfelelő számú felelőskártya kiosztása • Szerepkörök megbeszélése, tisztázása <p>Eszközfelelős: beszerzi a csoportmunkához szükséges, tanár által megnevezett eszközöket, felelős azért, hogy a csoportmunka során az eszközök épségben maradjanak</p> <p>Szóvivő: beszámol a csoport munkájáról, a csoporton belüli hangulatról</p> <p>Időfigyelő: ügyel arra, hogy a munka során a csoport betartsa a tanár által megadott időkeretet. (A faliorán vagy a falóra melletti papír órán) a tanító megjelöli (pl. piros koronggal vagy beállítja a papírmutatót) a feladat befejezésének időpontját.</p> <p>Jegyző: csoport közös megoldásait lejegyzi</p> <p>II. Hogyan mos a mosógép? Feladat: 20 perc</p> <ul style="list-style-type: none"> • A tanár a tanári asztalon elhelyez annyi papírdobozt vagy kosarat, ahány csoportot alakít. Ezek lesznek a képzeletbeli mosógépek. A mosógépeken számfeliratokat helyez el: 30, 40, 60, 90. • Minden csoport eszközfelelősének ad egy borítékot, amelyben csoporttagonként 2-2 művelet található számkártyán (összesen 6–10 művelet), melynek eredménye 30, 40, 60, 90. Ezek lesznek a képzeletbeli ruhák. • A tanár ismerteti a feladatot: „Számoljátok ki párban, egymást segítve, ellenőrizve a számkártyák számfeladatait, írjátok rá az eredményt és a neveteket! Tegyétek be az eredménynek megfelelő mosógépbe a kártyákat!” „Most ti találjátok ki olyan számfeladatot, amelynek eredménye valamelyik mosógépen található. Minden csoport négy ilyen feladatot készítsen, ezt küldje át a szomszéd csoportnak!” „A kapott négy műveletet osszátok szét egyenlően egymás között, számoljátok ki, írjátok rá a neveteket, és tegyétek a megfelelő mosógépbe!” 	<p>Az órai tanulói feladat meghatározása:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Szerepkártyák átvétele • Szerepkörök megbeszélése, megértése <ul style="list-style-type: none"> • Az eszközfelelősök elviszik csoportjainak a borítékokat, majd minden tagnak 2-2 műveletkártyát oszt ki. • Az egymás mellett ülő gyermekek számolópart alkotnak, egymást ellenőrizve számolják ki a számfeladatokat, majd, ha mindketten megegyeztek az eredményben, egyikük beteszi a kártyát a megfelelő mosógépbe. A kártyákra ráírják a nevüket. • Miután az összes kártya bekerült a kosarakba, a gyermekek csoportonként írnak 4-4 számfeladatot, melynek az eredménye a négy szám valamelyike (30, 40, 60, 90). • A négy számfeladatot átküldik a másik csoportnak, akik kiszámolják, ráírják a nevüket a kártyára, és beteszik a megfelelő mosógépbe.

III. Az új tartalom összefoglalása, ellenőrzése, értékelése*	
<p>Az órai tanári feladat meghatározása:</p> <p>III. Ellenőrzés, értékelés: 10 perc</p> <p>Ellenőrzés: Számoló párok esetében:</p> <ul style="list-style-type: none"> • A páros ellenőrzés folyamatosan a műveletek lejegyzése után történik. <p>Mosógépek tartalmának csoportos ellenőrzésénél:</p> <ul style="list-style-type: none"> • A tanár kijelöli, melyik csoport melyik mosógépért felel. • Ismereti az ellenőrzés menetét: „Számoljátok át a mosógépben lévő számfeladatokat, ha oda nem illő kártyát találtok, adjátok oda annak, akinek a neve a kártyán szerepel! Beszéljétek meg, mi a hiba!” <p>Értékelés: Szóvivők beszámolnak a csoport munkájáról.</p>	<p>Az órai tanulói feladat meghatározása:</p> <ul style="list-style-type: none"> • A felelős csoportok megnézik, hogy a mosógépükbe jó kártyák kerültek-e?! • Ha hibát észlelnek, odaadják javításra a kártyát annak a gyermeknek, aki azt számolta (előzőleg ráírta a nevét). <ul style="list-style-type: none"> • A szóvivők elmondják, mennyire sikerült elvégezni a feladatot, hogyan számoltak, milyen volt a hangulat a csoportban.